

SHM, Silverspänne fnr 34000:Bj557

KONSERVERINGSRAPPORT

Konserveringsrapport

Sara Gainsford

SHM, Silverspänne fnr 34000:Bj557.

Studio Västsvensk Konservering

VA00729-2014 Pnr:11940

SHM, Silverspänne fnr 34000:Bj557.

Konserveringsrapport

Tekniska och administrativa uppgifter

Västarvet dnr: 00729-2014
Västarvet pnr: 11940

Uppdragsgivare: Statens Historiska Museum
Projektansvarig: Jennie Arvidsson

Författare: Sara Gainsford
Grafisk form och Layout: Västarvet, SVK
Fotot visar Silverspännet (SVK)

Västarvet
Studio Västsvensk Konservering
Gamlestadsvägen 2-4 Hus B2
415 02 Göteborg
Telefon 010-441 43 44
www.vastarvet.se, www.svk.com

Innehåll

Konserveringsrapport	4
Tillstånd/kondition	4
Konserveringsåtgärder	5
Råd och anvisningar om förvaring och hantering	7

Konserveringsrapport

Konserveringsrapporten avser ett silverspänne från Statens Historiska Museum.

Föremålet har besiktigats på SHMM av konservator Linda Denlert från SVK, vissa försök till sammanfogning samt prov på olika möjliga limmer utfördes. Beslut fattades att ta föremålet till Studio Västsvensk Konservering (SVK) då delarna har påverkats av skadan vilket gör att passningarna inte är självklara eller estetiskt tilltalande. Arbetet på SVK har utförts av Sara Gainsford samt praktiserande konservatorsstudent, Marine Crouzet, från Paris 1. Panthéon – Sorbonne.

Tillstånd/kondition

Spännet var intakt men hade äldre lagningar samt en del sprickbildningar, troligtvis beroende på inneboende stress i materialet (fig 1). Det har under en analys gått sönder i ett antal delar, flera av de gamla fogarna höll dock (fig 2). Spännet var även innan olyckan skevt och lokalt deformerat. Dessa defekter har troligtvis förvärrats under olyckan och nya kan ha uppstått.

Fig 1. Spännet fotograferat inför utlåning. Det är intakt med vissa lagningar och eventuella spår av sprickbildning. Bilden till höger visar på äldre lagning med skevhet och dålig passning. (Bilder SHMM)

Fig 2. Spännet fotograferat efter olyckan, i det skick som den var vid inlämnandet till konservering.

Föremålet var vid besiktningen i 5 större delar samt 2 mindre fragment (fig 2). Vid besiktning diskuterades 3 äldre lagningar som var gula och som delvis upplevdes som klumpiga och störande. Beslut om att försöka ta upp dessa och göra om lagningarna fattades i samråd med beställaren. Till SVK kom föremålet således i 7 delar samt 2 fragment. Knoppen i mitten hade en äldre fog som togs upp och som återfästes med gott resultat under besiktningen på SHMM.

Materialet är bitvis mycket tunt och upplevs vara poröst och skört. Sex uppstående djurhuvuden samt en knapp ingår som dekorativa element. Ytorna är ojämnt oxiderade. På undersidan finns förutom ett ingjutet textilmönster rester av nål, fäste samt mineraliserad textil.

Konserveringsåtgärder

Alla ingående delar rengörs med etanol, baksidan av spännet samt alla brottytor beläggs med Paraloid B72 för att skydda dessa och underlätta eventuell upptagning av fog. I diskussion med beställaren beslöts det att prioritera hållbara fogar framför total reversibilitet. Paraloid B72 visade sig under de initiala experimenten vara för klena för att hålla vid hantering. Detta till stor del beroende på att de tunna brottytorna påfrestas kraftigt av de sex djurhuvudena. Fogarna har därför fästs med ett relativt snabbhärdande epoxylim (loc-lite, tvåkomponents epoxy) som infärgats med vitt och svart pigment.

Fig 3. Spännet fotograferat efter sammanfogning. Pilarna visar antalet fogar som utförts.

Viss skevhet i materialet har gjort att passningarna i flera fall är oklara eller ger en felaktig vinkel som försvårar i nästa sammanfogning. Prioritet har lagts vid den estetiska upplevelsen utan att på något vis förändra de ingående delarnas form.

Fogarna har därefter förstärkts underifrån med hjälp av en armering av japanpapper och Paraloid B72 (fig 4).

Fig 4. Spännets baksida, förstärkningar med japanpapper och Paraloid B72 har lagts så att de ger stöd men ändå visar delar av undersidans ingjutna textilavtryck.

För att få ihop delarna så de bildar ett enhetligt intryck på ovansidan uppstod på grund av deformation en glipa på den ena långsidan. Denna har fyllts i med reversibelt material (japanpapper och Paraloid B72) för att upplevas som mindre störande samt ge en ökad stabilitet (fig 5-6). De äldre brotten som togs upp har sammanfogats med en mindre mängd lim och med större passning (fig. 7-8). Även här har armering utförts underifrån med japanpapper och Paraloid B72. Spännets rengörs och förpackas så att det får ett ökat stöd inifrån, vilket leder till mindre stress i materialet från de uppstående djurhuvudena, och runt omkring.

Fig 5. Reversibel fyllning av glipa med japanpapper och Paraloid B72.

Fig 6. Fyllning av glipa med japanpapper och Paraloid B72 sett ovanifrån.

Fig.7 Äldre brott som genom avlägsnandet av gammal fog och den efterföljande sammanfogningen getts en bättre passning

Fig.8 Äldre brott som efter avlägsnandet av tjock och gulnande fog getts en ny och diskretare sammanfogning.

Råd och anvisningar om förvaring och hantering

Spännet är fortsatt skört och på grund av sin konstruktion svårhanterat. Nålens fäste ligger under spännets botten och gör att det inte vilar plant mot en yta. Man bör därför använda det medsända stödet vid all exponering och magasinering. Vid utställning kan man eventuellt skapa en mindre iögonfallande montering med exempelvis plexiglas. I förpackningen medföljer en silverduk som minskar risk för sulfidering.

Epoxylimmer är svårlösta, förhoppning finns att de vid behov kan avlägsnas genom att lösa upp det skyddande skikt som lagts med Paraloid (löses i etanol/acetone). Detta medför dock att man bör undvika lösningsmedelsbaserad rengöring då dessa kan lösa upp materialet runt fogarna samt armeringen undertill. Epoxylimmer kan mjukas upp med hjälp av värme och sedan avlägsnas mekaniskt.